

Адвокат Микола Книш:

«Випадок з ректором Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Володимиром Онищенком в цілому унікальний для правової системи України, оскільки відрізняється грубим поправанням основоположних засад права. Комітет з питань етики Національного агентства своїм рішенням офіційно оформив порушення Конституції України, знехтувавши нормою, яка однозначно вказує — закон не має зворотної сили.

По-перше, всупереч положень статей 19 та 58 Конституції України, Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти прийнято до розгляду скаргу кандидата біологічних наук Смірнова О.Ю. з приводу наявності фактів академічного плагіату, зокрема, не зазначення, як на думку скаржника, в докторській дисертації Онищенка В.О. всіх необхідних посилань на джерела інформації.

Наведеною статтею 58 Конституції України регламентовано принцип незворотності дії закону у часі, якому Конституційним Судом України (рішення від 13.05.1997 №1-зп, від 09.02.1999 №1-рп/99, від 05.04.2001 №3-рп/2001, від 13.03.2012 №6-рп/2012) надано наступне тлумачення: дія закону та іншого нормативно-правового акта не може поширюватися на правовідносини, які виникли до набрання чинності цим законом.

Онищенка Володимира Олександровича звинувачують у вчиненні академічного плагіату. Однак на момент написання та захисту ним дисертації законодавство не містило поняття академічного плагіату, рівно як і не передбачало відповідальності за нього. Лише з прийняттям нині чинних законів України «Про вищу освіту» та «Про освіту» на законодавчому рівні закріплені поняття академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації, як і відповідальність за вчинення таких діянь.

Отже, некоректним є надання оцінки роботі, захищеній понад двадцять років тому на її відповідність сучасному законодавству. Доцільність же витрачання ресурсів на таку діяльність, та винесення за її наслідками рішень, що в будь-якому разі будуть визнані судом протиправними та скасованими – окрема тема для дискусії.

Цікаво, що заступник голови Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, член Комітету з питань етики Іван Назаров, проходив оцінювання як кандидат на посаду судді Конституційного Суду України. Дорадча група експертів визнала його таким, що не відповідає критерію високих моральних якостей.

В свою чергу, в складі Комітету з питань етики Назаров І.В. належить до нечисленних фахівців у галузі права, є доктором юридичних наук, а отже його правова оцінка фактичних обставин є особливо значущою в роботі вказаного органу, а його позиція є авторитетною в контексті правових аспектів вирішуваних питань. Тому, Назаров І.В., склавши проект рішення щодо Онищенка В.О., та в подальшому заявивши самовідвід, фактично вчинив дії для уникнення участі у винесенні очевидно протиправного рішення, що свідчить про усвідомлення ним наслідків своїх діянь.

По-друге, застосувавши ту саму методику антиплагіатної перевірки до робіт самих членів Комітету – Івана Назарова, Лідії Фесенко, Олени Єременко, Віктора Алькеми, ми також виявили плагіат, текстові збіги і дійсно подали

скарги в НАЗЯВО, з порівняльними таблицями і доказами. Доповідач Іван Назаров дійсно взяв відвід, розуміючи свою юридичну відповідальність, можливий конфлікт інтересів, чого не зробили інші члени комітету, у яких виявлено факти академічного плагіату.

Вже відомі факти застосування Національним агентством політики подвійних стандартів до розгляду скарг. Так, Національним агентством відмовлено у розгляді скарги Оленевої В.А. про встановлення факту академічного плагіату в діях, чинного на той час, голови НАЗЯВО Сергія Квіта.

Тож результати розгляду скарг щодо членів Комітету з питань етики Національного агентства Івана Назарова, Лідії Фесенко, Олени Єременко, Віктора Алькеми слугуватиме маркером об'єктивності роботи вказаного органу».